

Kontakty z Mediami i
Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej

KOMUNIKAT PRASOWY nr 44/12

Luksemburg, 19 kwietnia 2012 r.

Opinia rzecznika generalnego w sprawie C-71/11
Bundesrepublik Deutschland / Y i Z

Zdaniem rzecznika generalnego Yves'a Bota, poważne naruszenie wolności wyznania może stanowić „akt prześladowania”, jeżeli wnoszącemu o azyl grozi rzeczywiste niebezpieczeństwo pozbawienia najbardziej podstawowych praw z powodu korzystania z owej swobody lub w związku z jej naruszeniami w kraju jego pochodzenia

Jest tak, jeżeli wnoszącemu o azyl grozi śmierć, tortury, nieludzkie lub poniżające traktowanie albo kary, niewolnictwo lub poddaństwo, arbitralne ściganie lub pozbawienie wolności

Dyrektywa 2004/83/WE¹ ma na celu ustanowienie minimalnych norm i kryteriów wspólnych dla wszystkich państw członkowskich na potrzeby przyznawania wnoszącym o azyl statusu uchodźców w rozumieniu konwencji genewskiej². Przyznanie statusu uchodźcy wymaga, by zainteresowany obywatel państwa trzeciego w sposób uzasadniony obawiał się prześladowania w swoim kraju pochodzenia z powodu rasy, wyznania, narodowości, poglądów politycznych lub przynależności do określonej grupy społecznej. Zgodnie z dyrektywą pojęcie *aktu prześladowania* obejmuje poważne czyny, które ze względu na swój charakter lub powtarzalność stanowią rażące naruszenie podstawowych praw człowieka, w szczególności jego praw nienaruszalnych.

Bundesverwaltungsgericht (federalny sąd administracyjny, Niemcy) zwrócił się do Trybunału Sprawiedliwości o uszczegółowienie okoliczności, w jakich naruszenie wolności wyznania, a zwłaszcza prawa jednostki do pełnego i otwartego wyrażania swoich przekonań religijnych, może stanowić „akt prześladowania” w rozumieniu dyrektywy. Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym w tej sprawie został złożony w ramach sporu między władzami niemieckimi a dwoma wnoszącymi o azyl obywatelami Pakistanu. Są oni aktywnymi członkami wspólnoty Ahmadiyya, reformatorskiego ruchu islamskiego, który jest zwalczany od dawna przez muzułmanów wyznania sunnickiego stanowiących większość w Pakistanie i którego praktyki religijne są surowo ograniczone przepisami pakistańskiego kodeksu karnego. Nie mogą oni publicznie wyznawać wiary, gdyż może to zostać uznane za bluźnierstwo, stanowiące przestępstwo zagrożone zgodnie z kodeksem karnym karą pozbawienia wolności, a nawet karą śmierci.

W przedłożonej dzisiaj opinii rzecznik generalny Yves Bot przypomniał, że celem wspólnego europejskiego systemu azylowego nie jest przyznawanie międzynarodowej ochrony każdemu, kto nie jest w stanie w pełni i skutecznie korzystać w kraju pochodzenia ze wszelkich gwarancji ustanowionych w umowach międzynarodowych w dziedzinie praw człowieka, lecz ograniczenie przyznawania statusu uchodźcy do jednostek zagrożonych w kraju pochodzenia prześladowaniem, to jest poważnym i niedopuszczalnym naruszeniem ich integralności osobistej, w szczególności ich nienaruszalnych praw, dla których życie w kraju pochodzenia stało się nie do zniesienia.

Po pierwsze Y. Bot przypomniał o podstawowym charakterze wolności wyznania i odrzucił pogląd, zgodnie z którym tylko poważne naruszenie „zasadniczej sfery” tej wolności – sfery osobistej i

¹ Dyrektywa Rady 2004/83/WE z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie minimalnych norm dla kwalifikacji i statusu obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako uchodźców lub jako osoby, które z innych względów potrzebują międzynarodowej ochrony oraz zawartości przyznawanej ochrony (Dz.U. L 304, s. 12, ze sprostowaniem – Dz.U. 2005 L 204, s. 24).

² Konwencja dotycząca statusu uchodźców, podpisana w dniu 28 lipca 1951 r. (weszła w życie w dniu 22 kwietnia 1954 r.) [Recueil des traités des Nations unies, tom 189, s. 150, nr 2545 (1954)].

praktyki prywatnej – może stanowić akt prześladowania. Zdaniem rzecznika generalnego, akt taki charakteryzuje się nie poprzez naruszoną sferę wolności wyznania – sferę osobistą, praktykę prywatną lub publiczną, indywidualną lub zbiorową – lecz poprzez charakter stosowanych represji i ich skutki dla jednostki.

Następnie rzecznik generalny przypomniał, jakim ograniczeniom wolność wyznania może podlegać w państwie prawa ze względu na konieczność zachowania pluralizmu religijnego i pokojowego współistnienia różnych wyznań. Cel ten uzasadnia opatrzenie niektórych zakazów sankcją karną, pod warunkiem że przewidziane kary są proporcjonalne i orzekane z poszanowaniem wolności jednostki.

W związku z tym rzecznik generalny uznał, iż skala środków i sankcji stosowanych wobec zainteresowanego powoduje ich nieproporcjonalność, stanowiącą obiektywny wyznacznik prześladowania, to jest naruszenia nienaruszalnych praw jednostki.

Stąd, zdaniem rzecznika generalnego, poważne naruszenie wolności wyznania może stanowić „akt prześladowania” w rozumieniu dyrektywy, jeżeli wnoszącemu o azyl, z powodu korzystania z owej wolności lub przekroczenia ograniczeń, jakim podlega ona w jego kraju pochodzenia, grozi rzeczywiste niebezpieczeństwo egzekucji, tortur, nieludzkich lub poniżających kar lub traktowania, niewolnictwo lub poddaństwo albo arbitralne ściganie lub pozbawienie wolności. W tych ramach organ właściwy do rozpatrzenia wniosku o azyl powinien ustalić zarówno, jakie konkretnie normy obowiązują w kraju pochodzenia, jak też jaka jest tam praktyka karna w szerokim rozumieniu tego pojęcia.

W odniesieniu do sytuacji członków wspólnoty Ahmadiyya w Pakistanie rzecznik generalny uznał, że zakazy zawarte w prawie pakistańskim mogą stanowić poważne naruszenie wolności wyznania, a towarzyszące im sankcje – jeżeli są rzeczywiście stosowane – mogą osiągnąć stopień prześladowania, jako że mają na celu pozbawienie najbardziej podstawowych praw każdego, kto obstaje przy publicznym wyrażaniu swojej wiary, grożąc mu karą pozbawienia wolności lub śmierci.

Ponadto rzecznik generalny jest zdania, że organ właściwy do rozpatrzenia wniosku o azyl nie może w sposób uzasadniony oczekiwać, iż wnioskodawca zrezygnuje z praktyk religijnych w celu uniknięcia prześladowań. Oznaczałoby to bowiem odmowę uznania jego prawa podstawowego, chronionego na podstawie umów międzynarodowych w dziedzinie praw człowieka. Ponadto powodowałoby to pozbawienie dyrektywy wszelkiej skuteczności, gdyż nie umożliwiałaby ona ochrony jednostki, która decydując się na korzystanie z przysługujących jej praw i wolności w kraju pochodzenia, naraża się na akty prześladowania. Wreszcie, niezależnie od wysiłków, jakie jednostka może czynić w sposobie wyrażania publicznie swojej wiary, w niektórych krajach wszelkie praktyki, nawet najbardziej nieznaczące, mogą być pretekstem do różnego rodzaju aktów przemocy.

UWAGA: Opinia rzecznika generalnego nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości. Zadanie rzeczników generalnych polega na przedkładaniu Trybunałowi, przy zachowaniu całkowitej niezależności, propozycji rozstrzygnięć prawnych w sprawach, które rozpatrują. Sędziowie Trybunału rozpoczynają właśnie obrady w tej sprawie. Wyrok zostanie wydany w terminie późniejszym.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) opinii jest publikowany na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793